

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2005/36/EB – Profesinės kvalifikacijos pripažinimas – Dantų technikai – Vertimosi profesine veikla reikalavimai priimančiojoje valstybėje narėje – Odontologo privalomo tarpininkavimo reikalavimas – Šio reikalavimo taikymas dantų protezuotojams, užsiimantiems profesine veikla kilmės valstybėje narėje – SESV 49 straipsnis – Įsisteigimo laisvė – Apribojimas – Pateisinimas – Bendrojo intereso tikslas užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą – Proporcingumas“

Byloje C-125/16

dėl *Prim'Awla tal-Qorti Ċivili* (Civilinių bylų teismo pirmoji kolegija, Malta) 2016 m. vasario 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. vasario 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Malta Dental Technologists Association,

John Salomone Reynaud

prieš

Superintendent tas-Sahha Pubblika,

Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Medicina

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė R. Schiano, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Malta Dental Technologists Association* ir J. S. Reynaud, atstovaujamų advokato T. Azzopardi,
- *Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Medicina*, atstovaujamos advokatų S. Bailey ir V. Cuschieri,

* Proceso kalba: maltiečių.

- Maltos vyriausybės, atstovaujamos A. Buhagiar,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos J. Vlácil ir M. Smolek,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González ir A. Gavela Llopis,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Russo,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos H. Støvlbæk ir J. Aquilina,

susipažinęs su 2017 m. birželio 1 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima ši

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 49, 52 ir 56 straipsnių bei 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005, p. 22), iš dalies pakeistos 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES (OL L 354, 2013, p. 132, toliau – Direktyva 2005/36), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Malta Dental Technologists Association* (Maltos dantų technikų asociacija, toliau – MDTA) bei John Salomone Reynaud ginčą su *Superintendent tas-Saħħa Pubblika* (visuomenės sveikatos direktorius, Malta, toliau – direktorius) ir *Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Medicina* (Papildomosios medicinos profesijų taryba, Malta, toliau – PMPT) dėl klinikinių dantų technologų (toliau – KDT) kvalifikacijos pripažinimo Maltoje prašymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2005/36 3 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Šia direktyva asmenims, įgijusiems savo profesinę kvalifikaciją valstybėje narėje, suteikiama garantija, [būtent] užsiimti ta pačia profesija ir dirbti pagal ją kitoje valstybėje narėje tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir tos šalies piliečiai, neturėtų panaikinti atvykusio darbuotojo prievolės laikytis bet kokių nediskriminuojančių veiklos reikalavimų, kuriuos gali nustatyti pastaroji valstybė narė, jei tokie reikalavimai yra objektyviai pagrįsti ir proporcingi.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnis „Tikslas“ suformuluotas taip:

„Ši direktyva nustato taisykles, pagal kurias valstybė narė, suteikianti galimybę savo teritorijoje užsiimti reglamentuojama profesija atsižvelgiant į specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimą (toliau – priimančioji valstybė narė), pripažįsta vienoje ar kelse kitose valstybėse narėse (toliau – kilmės valstybė narė) įgytą profesinę kvalifikaciją, ir kurios leidžia turinčiajam minėtą kvalifikaciją užsiimti ta profesija.

Šia direktyva taip pat nustatomos taisyklės dėl teisės iš dalies užsiimti reglamentuojama profesija ir kitoje valstybėje narėje atliktos profesinės praktikos pripažinimo.“

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnio „Apibrėžimai“ 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje taikomi tokie sąvokų apibrėžimai:

- a) „reglamentuojama profesija“ – tai profesinės veiklos rūšis arba profesinės veiklos rūšių grupė, kuria verčiantis (arba verčiantis vienu iš jos būdų) pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai arba netiesiogiai reikalaujama specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimo <...>;
- b) „profesinė kvalifikacija“ – tai kvalifikacija, patvirtinta formalios kvalifikacijos įrodymu, 11 straipsnio a punkto i papunktyje nurodytu kompetenciją patvirtinančiu dokumentu ir (arba) profesine patirtimi;
- c) „formalios kvalifikacijos įrodymas“ – tai diplomai, pažymėjimai ir kiti dokumentai, išduoti valstybės narės institucijos, paskirtos pagal tos valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, ir patvirtinantys sėkmingą profesinio rengimo, įgyto daugiausia Bendrijoje, baigimą. Kai pirmasis sakinyss netaikomas, formalios kvalifikacijos įrodymu laikomas 3 dalyje nurodytas formalios kvalifikacijos įrodymas;

<...>

- e) „reglamentuojamas rengimas“ – tai bet koks rengimas, specialiai skirtas siekiant užsiimti tam tikra profesija, ir susidedantis iš kurso ar kursų ir, jei taikytina, papildytas profesiniu rengimu arba stažavimusi ar profesine praktika.

<...>“

6 Šios direktyvos 4 straipsnyje „Pripažinimo reikalavimai“ nustatyta:

„1. Priimančiajai valstybei narei pripažinus profesinę kvalifikaciją asmenys įgyja teisę užsiimti toje valstybėje narėje ta pačia profesija, kuriai jie laikomi turinčiais kvalifikaciją kilmės valstybėje narėje, ir užsiimti ja priimančiojoje valstybėje narėje tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos šalies piliečiai.

2. Taikant šią direktyvą, profesija, kuria pareiškėjas pageidauja užsiimti priimančiojoje valstybėje narėje, yra ta pati, kuriai jis laikomas turinčiu kvalifikaciją kilmės valstybėje narėje, jei apimama veikla yra panaši.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, teisė iš dalies užsiimti profesine veikla priimančiojoje valstybėje narėje suteikiama laikantis 4f straipsnyje nustatytų sąlygų.“

7 Direktyvos 2005/36 4f straipsnyje „Teisė iš dalies užsiimti profesine veikla“ nurodyta:

„1. Priimančiosios valstybės narės kompetentinga institucija suteikia teisę iš dalies užsiimti profesine veikla jos teritorijoje tik tuo atveju, kai įvykdomos visos šios sąlygos:

- a) specialistas yra visiškai kvalifikuotas, kad galėtų kilmės valstybėje narėje užsiimti profesine veikla, kuria priimančiojoje valstybėje narėje siekiama užsiimti iš dalies;

<...>“

8 Šios direktyvos III antraštinės dalies I skyrius pavadintas „Rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema“. Jis apima minėtos direktyvos 10–14 straipsnius.

- 9 Tos pačios direktyvos 10 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„Šis skyrius taikomas visoms profesijoms, kurių nereglementuoja šios antraštinės dalies II ir III skyriai
<...>“

- 10 Direktyvos 2005/36 11 straipsnyje „Kvalifikacijos lygiai“ 13 straipsnio ir 14 straipsnio 6 dalies taikymo tikslais profesinės kvalifikacijos sugrupuojamos į lygius.

- 11 Minėtos direktyvos 13 straipsnio „Pripažinimo reikalavimai“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Jei įgyti reglamentuojamą profesiją ar ja užsiimti priimančiojoje valstybėje narėje leidžiama tik turint tam tikrą profesinę kvalifikaciją, tos valstybės narės kompetentinga institucija pareiškėjams, jeigu jie turi kompetencijas patvirtinantį dokumentą ar 11 straipsnyje nurodytos formalios kvalifikacijos įrodymą, kurio kita valstybė narė reikalauja iš asmens, norinčio įgyti teisę užsiimti ta profesija ir ja užsiimti jos teritorijoje, leidžia tą daryti tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos jos piliečiams.“

- 12 Direktyvos 2005/36 III antraštinės dalies III skyrius pavadintas „Pripažinimas remiantis būtiniausių rengimo reikalavimų derinimu“. Jis apima šios direktyvos 21–49 straipsnius.

- 13 Direktyvos 2005/36 34 straipsnyje „Pagrindinis odontologinis rengimas“ numatyta:

„1. Į pagrindinį odontologinį rengimą leidžiama priimti tik turint diplomą ar pažymėjimą, suteikiantį galimybę pradėti atitinkamas studijas valstybės narės universitetuose ar jiems lygiavertėse aukštojo mokslo institucijose.

<...>

3. Pagrindinis odontologinis rengimas turi užtikrinti, kad asmuo įgytų tokių žinių ir įgūdžių:

- a) pakankamai mokslų, kuriais grindžiama odontologija, žinių ir gerai suprastų mokslinę metodiką, įskaitant biologinių funkcijų įvertinimo, mokslškai pagrįstų faktų įvertinimo ir duomenų analizės principus;
- b) pakankamai suprastų sveiko ir sergančio žmogaus sandarą, fiziologiją ir elgseną, taip pat ir fizinės bei socialinės aplinkos įtaką asmens sveikatos būklei tiek, kiek šie veiksniai veikia odontologiją;
- c) pakankamai žinių apie dantų, burnos, žandikaulių ir susijusių audinių, tiek sveikų, tiek nesveikų, sandarą bei funkcijas ir jų ryšį su bendra paciento sveikatos būkle ir fizine bei socialine gerove;
- d) pakankamai klinikinių disciplinų ir metodikos žinių, leidžiančių gydytojui odontologui visapusiškai susipažinti su dantų, burnos, žandikaulių ir susijusių audinių anomalijomis, pakitimais ir ligomis, ir su profilaktine, diagnostine ir terapine odontologija;
- e) atitinkamą klinikinę patirtį esant tinkamai priežiūrai.

Šis rengimas turi suteikti jam įgūdžių, būtinų atlikti visus veiksmus, įskaitant anomalijų ir ligų, susijusių su dantų, burnos, žandikaulių ir kitų audinių profilaktika, diagnostika ir gydymu.“

- 14 Šios direktyvos 36 straipsnyje „Gydytojų odontologų profesinė veikla“ numatyta:

„1. Taikant šią direktyvą, gydytojų odontologų profesinė veikla – tai šio straipsnio 3 dalyje apibrėžta profesinė veikla, vykdoma pagal V priedo 5.3.2 punkte nurodytą profesinę kvalifikaciją.

2. Gydytojo odontologo profesija turi būti grindžiama 34 straipsnyje nurodytu odontologiniu rengimu ir tai yra savita profesija, skirtinga nuo kitų bendrojo pobūdžio ar specializuotų medicinos profesijų. Norint užsiimti gydytojo odontologo veikla, būtina turėti V priedo 5.3.2 punkte nurodytą formalios kvalifikacijos įrodymą. <...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad gydytojai odontologai paprastai galėtų užsiimti dantų, burnos, žandikaulių ir gretimų audinių anomalijų ir ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo veikla, reikiamai atsižvelgus į normines nuostatas ir profesinės etikos taisykles V priedo 5.3.2 punkte nurodytomis atskaitos datomis.“

Maltos teisė

15 *Att dwar il-Professjonijiet tas- Sahħa* (Kapitolu 464 tal-Liġijiet ta' Malta) [Sveikatos priežiūros profesijų įstatymas (Maltos įstatymų 464 skyrius)] 2 straipsnyje „pildomosios medicinos specialistas“ apibrėžiamas kaip „sveikatos priežiūros specialistas, kurio pavardė įrašyta į 28 straipsnyje numatytus Papildomosios medicinos profesijų registrus“.

16 Šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Asmenys gali užsiimti papildomosios medicinos profesine veikla tik tuo atveju, jeigu jų pavardė įrašyta į atitinkamą registrą, kurį, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, tvarko [PMPT].“

17 Minėto įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[PMPT] sudaro III priede nurodytus atskirus registrus kiekvienai papildomosios medicinos profesijai, <...> į kuriuos, atitinkamam asmeniui pateikus paraišką, įrašoma bet kurio Maltos ar kitos valstybės narės piliečio pavardė. Šis pilietis privalo turėti:

- a) nustatytą profesijos, kuriai sudarytas atskiras registras, kvalifikaciją, įgytą Maltos universitete arba švietimo įstaigoje, arba išklausus mokymo kursą, organizuotą Sveikatos apsaugos departamento, arba
- b) kvalifikaciją, įgytą valstybėje narėje ir pripažintą pagal Abipusio kvalifikacijų pripažinimo įstatymą ar pagal jį priimtus kitus teisės aktus, arba
- c) minėtos profesijos kvalifikaciją, įgytą bet kuriame kitame [PMPT] pripažintame universitete, kolegijoje ar mokykloje,

su sąlyga, kad dėl šios kvalifikacijos minėta taryba gali reikalauti, jog atitinkamas asmuo išlaikytų profesinių ir kalbinių gebėjimų egzaminą.“

18 Sveikatos priežiūros profesijų įstatymo (Maltos įstatymų 464 skyrius) III priede, kuriame išvardytos papildomos medicinos profesijos, daroma nuoroda į dantų protezuotojo, bet ne į KDT profesiją.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 MDTA ir J.S. Reynaud kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teismą su pareiškimu, susijusiu su KDT kvalifikacijos pripažinimo Maltoje prašymu. Pareiškime jie reikalavo įpareigoti PMPT ir direktorių įregistruoti Maltoje kitose valstybėse narėse pripažįstamus KDT ir leisti šiems protezuotojams vykdyti savo profesinę veiklą šioje valstybėje narėje. MDTA ir J. S. Reynaud taip pat siekė, kad būtų pripažinta, jog KDT gali vykdyti savo profesinę veiklą be odontologo siuntimo.

- 20 KDT yra odontologijos įtaisų srities, įskaitant protezų arba dirbtinių dantų gamybą, taip pat protezų taisymą ir keitimą, ekspertai.
- 21 MDTA ir J. S. Reynaud pabrėžia, kad KDT veikla nekelia pavojaus, kad klientams bus padaryta nepataisoma žala, nes jeigu dantų protezas turėtų trūkumų, vienintelė pasekmė būtų tai, kad jį reikėtų pataisyti arba pakeisti.
- 22 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad KDT nepripažįstami Maltoje, vadinasi, jie negali užsiimti savo profesija; šioje valstybėje narėje pripažįstami ir registruojami vien dantų protezuotojai.
- 23 Taigi MDTA ir J. S. Reynaud reikalauja ne pripažinti klinikinius dantų technologus sveikatos priežiūros specialisto profesija, kuri yra atskira ir skiriasi nuo dantų techniko, bet įtraukti klinikinius dantų technologus į PMPT tvarkomą dantų protezuotojų registrą.
- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad MDTA ir J. S. Reynaud pareiškimas susijęs su galimybe asmenims, norintiems pagal savo profesiją dirbti Maltoje, užsiimti profesine veikla įvairiose valstybėse. Jis patikslina, kad šioje byloje akivaizdu, jog nėra jokios diskriminacijos tarp Maltos piliečių ir kitų valstybių narių piliečių, nes klinikinio dantų technologo profesija apskritai nepripažįstama „reglamentuojama profesija“, nepaisant to, kokia yra su tuo susijusių asmenų pilietybė.
- 25 Manydamas, kad ginčo pagrindinėje byloje išsprendimui būtinas SESV 49, 52 ir 56 straipsnių ir Direktyvos 2005/36 išaiškinimas, *Prim'Awla tal-Qorti Ċivili* (Civilinių bylų teismo pirmoji kolegija, Malta) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Maltos sveikatos apsaugos institucijų draudimas arba atsisakymas pripažinti [KDT] (protezuotojų) profesiją, dėl kurio, nepaisant to, kad nėra diskriminavimo pagal teisės aktus, asmenims iš kitų valstybių narių, pateikusiems atitinkamą paraišką, praktiškai atimta galimybė Maltoje užsiimti savo profesine veikla, yra nesuderinamas su bendrosios rinkos sukūrimą reglamentuojančiais principais ir teisės nuostatomis, ypač įtvirtintomis SESV 49, 52 ir 56 straipsniuose, jeigu nėra jokio pavojaus visuomenės sveikatai?
 2. Ar Direktyva [2005/36] turėtų būti taikoma [KDT], atsižvelgiant į tai, kad jeigu protezas turėtų defektų, vienintelė to pasekmė būtų tai, kad defektų turintį odontologijos įtaisą reikėtų pataisyti arba pakeisti, ir pacientui nekiltų jokio pavojaus?
 3. Ar šioje byloje ginčijamas Maltos sveikatos apsaugos institucijų draudimas padeda siekti aukšto lygio visuomenės sveikatos apsaugos tikslo, jeigu bet kurį defektų turintį protezą galima pakeisti be jokio pavojaus pacientui?
 4. Ar dėl to, kaip [Maltos sveikatos apsaugos institucijos] aiškina ir taiko Direktyvą [2005/36] [KDT], kurie toms pačioms Maltos sveikatos apsaugos institucijoms pateikė paraišką dėl pripažinimo, pažeidžiamas proporcingumo principas?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 26 Maltos vyriausybė savo rašytinėse pastabose teigia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai nepriimtini, nes, pirma, jie buvo suformuluoti pernelyg ankstyvoje nacionalinio proceso stadijoje, kurioje šalys neturi galimybės pateikti įrodymų, antra, jie pagrįsti klaidinga prielaida, kad KDT veikla nekelia pavojaus žmogaus sveikatai, ir, trečia, jie paremti klaidinga išvada, kad KDT iš kitų valstybių narių negali užsiimti savo profesine veikla Maltoje.

- 27 Austrijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose abejoja, ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į pateiktus klausimus: jos nuomone, pagrindinėje byloje nagrinėjamame ginče nėra tarpvalstybinio aspekto, nes pareiškimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikusi MDTA yra Maltoje įsteigta asociacija.
- 28 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į tai, kad jis atsakingas už savo nurodytas faktines ir teises aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 20 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 29 Be to, nacionalinis teismas sprendžia, kokioje bylos stadijoje tinkamiausia Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą (2007 m. balandžio 17 d. Sprendimo *AGM-COS.MET*, C-470/03, EU:C:2007:213, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 30 Kalbant apie tarpvalstybinio aspekto ginče pagrindinėje byloje trūkumą, kuriuo remiasi Austrijos vyriausybė, reikia pažymėti, kad klausimai susiję ne tik su SESV, bet ir su Direktyvos 2005/36 nuostatomis, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą priėmęs teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą nagrinėdamas bylą, pradėtą dantų protezuotojų asociacijos, t. y. MDTA, dėl nacionalinių nuostatų, kurios taikomos ne tik Maltos piliečiams, bet ir kitų valstybių narių piliečiams, teisėtumo. Todėl sprendimas, kurį šis nacionalinis teismas priims paskelbus Teisingumo Teismo sprendimą, turės poveikį šiems piliečiams (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Libert ir kt.*, C-197/11 ir C-203/11, EU:C:2013:288, 35 punktą ir 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 51 punktą).
- 31 Vadinasi, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

- 32 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pagrindines laisves reglamentuojančios SESV nuostatos ir Direktyva 2005/36 turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami tokie valstybės narės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatyta, kad dantų protezuotojai veiklą turi vykdyti bendradarbiaudami su odontologais, kiek pagal minėtus teisės aktus toks reikalavimas taikomas KDT, įgijusiems profesinę kvalifikaciją kitoje valstybėje narėje, ir siekiantiems pagal šią profesiją dirbti pirmojoje valstybėje narėje.
- 33 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, remiantis Direktyvos 2005/36 1 straipsniu, ši direktyva nustato taisykles, pagal kurias valstybė narė, t. y. priimančioji valstybė narė, suteikianti galimybę savo teritorijoje užsiimti reglamentuojama profesija atsižvelgiant į specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimą, pripažįsta vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse, t. y. kilmės valstybėje narėje ar valstybėse narėse, įgytą profesinę kvalifikaciją, ir kurios leidžia turinčiajam minėtą kvalifikaciją užsiimti ta profesija.
- 34 Pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punktą „reglamentuojama profesija“ apibrėžiama kaip profesinės veiklos rūšis arba profesinės veiklos rūšių grupė, kuria verčiantis arba verčiantis vienu iš jos būdų pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai arba netiesiogiai reikalaujama turėti specifinę profesinę kvalifikaciją. Taigi, sąvokos „reglamentuojama profesija“, kaip ji suprantama pagal minėtą direktyvą, apibrėžčiai taikoma Sąjungos teisė (2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 35 Iš Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies b, c ir e punktų matyti, kad šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punkte minima „specifinė profesinė kvalifikacija“ apima kvalifikaciją, kurią įgiję asmenys specialiai parengiami užsiimti konkrečia profesija (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 38 punktą).
- 36 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Sveikatos priežiūros profesijų įstatymo (Maltos įstatymų 464 skyrius) 28 straipsnyje nustatytu reikalavimu turėti universitete įgytą kvalifikaciją, kad būtų galima pradėti verstis papildomos medicinos profesijomis, būtent siekiama parengti ją turinčius asmenis verstis tokia profesija. Minėto įstatymo III priede kaip viena iš papildomų medicinos profesijų nurodoma dantų protezuotojo profesija.
- 37 Todėl su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins ir nustatys, kad Maltos teisėje numatyti dantų protezuotojų profesinės kvalifikacijos reikalavimai atitinka Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies b, c ir e punktus, reikia konstatuoti, kad dantų protezuotojo profesija Maltoje yra reglamentuojama profesija, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 38 Dantų protezuotojo profesijai netaikomos Direktyvos 2005/36 III antraštinės dalies II ir III skyrių nuostatos, vadinasi, jai taikoma rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema, numatyta šios direktyvos šios antraštinės dalies I skyriuje, būtent 10–14 straipsniuose.
- 39 Pagal minėtos direktyvos 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, jei įgyti reglamentuojamą profesiją ar ją užsiimti priimančiojoje valstybėje narėje leidžiama tik turint tam tikrą profesinę kvalifikaciją, tos valstybės narės kompetentinga institucija pareiškėjams, jeigu jie turi kompetencijas patvirtinančią dokumentą ar 11 straipsnyje nurodytos formalios kvalifikacijos įrodymą, kurio kita valstybė narė reikalauja iš asmens, norinčio įgyti teisę užsiimti ta profesija ir ją užsiimti jos teritorijoje, leidžia tą daryti tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos jos piliečiams.
- 40 Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte esanti formuluotė „ta pati profesija“ turi būti suprantama kaip apimanti profesijas, kurios kilmės valstybėje narėje ir priimančiojoje valstybėje narėje yra identiškos, analogiškos ar tam tikrais atvejais paprasčiausiai lygiavertės veiklos rūšių, kurias jos apima, atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 19 d. Sprendimo *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, C-330/03, EU:C:2006:45, 20 punktą).
- 41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti į visą pagal šią profesiją vykdomą veiklą abiejose atitinkamose valstybėse narėse, t. y. dantų protezuotojo profesiją Maltoje ir KDT profesiją kitoje valstybėje narėje, siekdamas nustatyti, ar iš tiesų jos yra „ta pati profesija“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 19 d. Sprendimo *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, C-330/03, EU:C:2006:45, 20 punktą).
- 42 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje kompetentingos Maltos valdžios institucijos neužkerta kelio KDT užsiimti dantų protezuotojų profesija todėl, kad mano, jog KDT veikla ir jų profesinė kvalifikacija atitinka dantų protezuotojų Maltoje veiklą ir profesinę kvalifikaciją.
- 43 Šiomis aplinkybėmis, su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins, ar tenkinami šio sprendimo 41 punkte nurodyti kriterijai, negalima atmesti galimybės, kad dantų protezuotojo ir KDT profesijos bus pripažintos „ta pa[čia] profesija“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

- 44 Be to, sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta aplinkybė, kad kilmės valstybėje narėje nustatyti KDT kvalifikacijos reikalavimai griežtesni už dantų protezuotojų, kurių profesija yra reglamentuojama priimančiojoje valstybėje narėje, kvalifikacijos reikalavimus, nesvarbi nagrinėjant šį klausimą.
- 45 Padarius šią išvadą, reikia išnagrinėti Maltos teisės aktuose nustatytą reikalavimą, kad dantų protezuotojų veikla Maltoje turi būti verčiamasi tarpininkaujant odontologams, nes šie protezuotojai negali patys dirbti su pacientais, odontologams netarpininkaujant.
- 46 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad dantų protezuotojų ar KDT profesinės veiklos reikalavimai nėra suderinti Direktyva 2005/36.
- 47 Iš tiesų, kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo savo išvados 13 punkte, iš Direktyvos 2005/36 4 straipsnio, kaip jis aiškinamas atsižvelgiant į jos 3 konstatuojamąją dalį, matyti, kad priimančioji valstybė narė turi nustatyti užsiėmimo reglamentuojama profesija reikalavimus, dėl kurių neturi būti pažeidžiama Sąjungos teisė.
- 48 Taigi, asmuo, užsiimantis KDT profesija savo kilmės valstybėje narėje, negali remtis Direktyva 2005/36 siekdamas, kad būtų netaikomas reikalavimas protezuotojui užsiimti profesija tarpininkaujant odontologui, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje.
- 49 Kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo savo išvados 13 punkte, jei būtų nuspręsta kitaip, reikštų, kad valstybė privalo nukopijuoti akivaizdžiai palankesnius profesinės veiklos vykdymo reikalavimus, taikomus kitose valstybėse narėse, ir leisti šia direktyva pasinaudoti kaip priemone vertimosi reglamentuojamomis profesijomis reikalavimams, kurie nebuvo suderinti, apeiti.
- 50 Tiesa, kad tam tikra KDT veikla gali sutapti su odontologo profesine veikla, o Direktyvos 2005/36 4f straipsnyje numatyta teisė tam tikromis sąlygomis profesine veikla užsiimti iš dalies, tačiau bet kuriuo atveju svarbu priminti, kad pareiškėjai pagrindinėje byloje niekada neprašė remdamiesi šio straipsnio a punktu suteikti jiems teisę iš dalies užsiimti odontologo profesine veikla.
- 51 Taigi, net nėra būtina priimti sprendimo dėl to, ar tokia daline teise nagrinėjamu atveju būtų galima teisėtai pasinaudoti; reikia konstatuoti, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis Direktyvos 2005/36 4f straipsnis netaikytinas.
- 52 Be to, reikia įvertinti, ar, kalbant apie protezuotojo ir KDT profesinės veiklos reikalavimų aspektus, nesuderintus Direktyva 2005/36, reikalavimas protezuotojui užsiimti profesine veikla tarpininkaujant odontologui atitinka SESV.
- 53 Šiuo klausimu reikia priminti, kad valstybės narės turi įgyvendinti savo kompetenciją nustatyti ankstesniame šio sprendimo punkte nurodytus reikalavimus laikydamosi SESV garantuojamų pagrindinių laisvių (pagal analogiją žr. 2013 m. birželio 27 d. Sprendimo *Nasiopoulos*, C-575/11, EU:C:2013:430, 20 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 54 Žinoma, pagal SESV 168 straipsnio 7 dalį, išaiškintą Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, Sąjungos teisė nepažeidžia valstybių narių kompetencijos tvarkyti savo socialinės apsaugos sistemas. Vis dėlto naudodamosi šia kompetencija valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės, ypač SESV nuostatų, susijusių su įsisteigimo laisve, kurios draudžia valstybėms narėms nustatyti arba išlaikyti nepagrįstus šios laisvės apribojimus sveikatos priežiūros srityje (2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Ottica New Line*, C-539/11, EU:C:2013:591, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 55 Šiuo atžvilgiu svarbu konstatuoti, kad jeigu KDT kilmės valstybėje narėje gali tiesiogiai netarpininkaujant odontologams dirbti su pacientais, priimančiosios valstybės narės teisės aktuose protezuotojams nustatytas tokio tarpininkavimo reikalavimas gali padaryti mažiau patraukliu naudojimąsi įsisteigimo laisve, užtikrintą SESV 49 straipsnyje.
- 56 Pagal suformuotą jurisprudenciją įsisteigimo laisvės apribojimai, taikomi nediskriminuojant dėl pilietybės, gali būti pateisinami privalomais bendrojo intereso pagrindais su sąlyga, kad jie gali užtikrinti tikslo, kurio jais siekiama, įgyvendinimą ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Ottica New Line*, C-539/11, EU:C:2013:591, 33 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).
- 57 Pagrindinėje byloje privalomo tarpininkavimo reikalavimas paremtas prielaida, kad tik asmenys, baigę Direktyvos 2005/36 34 straipsnyje numatytą odontologinį rengimą ir turintys pagrindinio odontologinio rengimo pažymėjimą, turi pakankamą kvalifikaciją užsiimti šios direktyvos 36 straipsnio 3 dalyje išvardytomis veiklomis, įskaitant anomalijų ir ligų, susijusių su dantų, burnos, žandikaulių ir kitų audinių profilaktika, diagnostika ir gydymu.
- 58 Šiomis aplinkybėmis privalomu odontologo dalyvavimu protezuotojui gydant pacientą siekiama užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą, kuri šiuo atveju yra bendrojo intereso privalomasis pagrindas, kuriuo galima pateisinti minėtą įsisteigimo laisvės ribojimą.
- 59 Todėl reikia patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas draudimas tinkamas siekiant įgyvendinti nustatytą tikslą ir ar jis neviršija to, kas būtina tam tikslui pasiekti.
- 60 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vertinant, ar valstybė narė laikėsi proporcingumo principo visuomenės sveikatos srityje, reikia atsižvelgti į tai, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp ESV sutartimi saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad būtent valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina suteikti ir kaip šį lygį pasiekti. Kadangi šis apsaugos lygis įvairiose valstybėse narėse gali skirtis, reikia valstybėms narėms suteikti diskreciją šioje srityje (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 61 Taip pat visuomenės sveikata reikalauja ypatingo apdairumo vertinant jos apsaugai skirtas nacionalines priemones (šiuo klausimu žr. 2013 m. birželio 27 d. Sprendimo *Nasiopoulos*, C-575/11, EU:C:2013:430, 27 punktą).
- 62 Atsižvelgiant į pavojų paciento sveikatai, būdingą visoms šio sprendimo 57 punkte nurodytoms veikloms, visuomenės sveikatos apsaugos tikslo svarbą bei valstybių narių įgyvendinant šį tikslą turimą diskreciją, apie kurią priminta šio sprendimo 60 punkte, reikia konstatuoti, kad, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 26–30 punktuose, privalomo odontologo tarpininkavimo reikalavimas yra tinkamas siekiant minėto tikslo ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.
- 63 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad SESV 49 straipsnis ir Direktyvos 2005/36 4 straipsnio 1 dalis bei 13 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamas toks valstybės narės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame numatyta, kad dantų protezuotojai veiklą turi vykdyti bendradarbiaudami su odontologais, kiek pagal minėtus teisės aktus toks reikalavimas taikomas KDT, įgijusiems profesinę kvalifikaciją kitoje valstybėje narėje ir siekiantiems pagal šią profesiją dirbti pirmojoje valstybėje narėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

SESV 49 straipsnis ir 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, iš dalies pakeistos 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES, 4 straipsnio 1 dalis bei 13 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamas toks valstybės narės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame numatyta, kad dantų protezuotojai veiklą turi vykdyti bendradarbiaudami su odontologais, kiek pagal minėtus teisės aktus toks reikalavimas taikomas klinikiams dantų technologams, įgijusiems profesinę kvalifikaciją kitoje valstybėje narėje ir siekiantiems pagal šią profesiją dirbti pirmojoje valstybėje narėje.

Parašai.